EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 30.1.2014
COM(2014) 46 final

ANNEXES 1 to 2

LIITE

Yleissopimus oikeuspaikkasopimuksista ja oikeuspaikkasopimuksista tehdyn yleissopimuksen 21 artiklan mukaisesti annettu Euroopan unionin selitys

asiakirjaan

neuvoston päätös

oikeuspaikkasopimuksista 30 päivänä 2005 tehdyn Haagin yleissopimuksen hyväksymisestä Euroopan unionin puolesta

LIITE I

YLEISSOPIMUS OIKEUSPAIKKASOPIMUKSISTA

Tämän yleissopimuksen sopimusvaltiot, jotka

haluavat edistää kansainvälistä kauppaa ja investointeja lisäämällä oikeudellista yhteistyötä,

uskovat, että tällaista yhteistyötä voidaan lisätä tuomioistuinten toimivaltaa ja ulkomaisten tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa koskevilla yhdenmukaisilla säännöillä,

uskovat, että tällaisen yhteistyön lisääminen edellyttää erityisesti kansainvälistä sääntelyä, joka luo varmuutta ja takaa yksinomaisten oikeuspaikkasopimusten tehokkuuden liiketoimien osapuolten välillä ja sääntelee tällaisiin sopimuksiin perustuvissa oikeudenkäynneissä annettujen tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa,

ovat päättäneet tehdä tämän yleissopimuksen ja ovat sopineet seuraavista määräyksistä:

I LUKU

SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä yleissopimusta sovelletaan kansainvälisissä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tehtyihin yksinomaisiin oikeuspaikkasopimuksiin.

2. Asia on kansainvälinen II luvussa tarkoitetussa merkityksessä, jollei asianosaisten asuinpaikka ole samassa sopimusvaltiossa ja asianosaisten välinen suhde ja kaikki muut riidan kannalta merkitykselliset seikat liittyvät ainoastaan kyseiseen valtioon riippumatta siitä, missä sovittu tuomioistuin sijaitsee.

3. Asia on kansainvälinen III luvussa tarkoitetussa merkityksessä, kun kyse on hakemuksesta ulkomaisen tuomion tunnustamiseksi tai täytäntöönpanemiseksi.

2 artikla

Soveltamisalan ulkopuolelle rajatut asiat

1. Tätä yleissopimusta ei sovelleta sellaisiin yksinomaisiin oikeuspaikkasopimuksiin,

a) joissa on sopimuspuolena luonnollinen henkilö, joka toimii ensisijaisesti henkilökohtaisten, perheensä tai kotitaloutensa tarpeiden perusteella (kuluttaja);

b) jotka liittyvät työsuhdetta koskeviin sopimuksiin, työehtosopimukset mukaan luettuina.

2. Tätä yleissopimusta ei sovelleta:

a) luonnollisten henkilöiden oikeudelliseen asemaan, oikeuskelpoisuuteen tai oikeustoimikelpoisuuteen,

b) elatusvelvollisuuteen;

c) muihin perheoikeudellisiin asioihin, aviovarallisuussuhteisiin ja muihin avioliitosta tai vastaavanlaisesta suhteesta johtuviin oikeuksiin tai velvollisuuksiin;

d) testamenttiin ja perintöön;

e) maksukyvyttömyyteen, akordiin ja niihin rinnastettaviin asioihin;

f) matkustajien ja tavaran kuljetukseen;

g) meren saastumiseen, merioikeudellisia vaateita koskevan vastuun rajoittamiseen, yhteiseen haveriin, hätähinaukseen ja meripelastukseen;

h) kilpailun rajoittamista koskeviin asioihin;

i) ydinvahinkojen korvausvastuuseen;

j) luonnollisten henkilöiden nostamiin tai heidän puolestaan nostettuihin henkilövahinkoja koskeviin kanteisiin;

k) sopimukseen perustumattomiin aineellista omaisuutta koskeviin vahingonkorvauskanteisiin;

l) kiinteään omaisuuteen kohdistuvaan esineoikeuteen tai kiinteän omaisuuden vuokrasopimuksiin;

m) oikeushenkilöiden pätevyyteen, mitättömyyteen ja purkamiseen sekä niiden päättävien elinten päätösten pätevyyteen;

n) muiden immateriaalioikeuksien kuin tekijänoikeuksien ja niiden lähioikeuksien pätevyyteen;

o) muiden immateriaalioikeuksien kuin tekijänoikeuksien ja niiden lähioikeuksien loukkaamiseen, paitsi jos on nostettu tai olisi voitu nostaa kanne tällaisiin oikeuksiin liittyvän asianosaisten välisen sopimuksen rikkomisen perusteella;

p) julkiseen rekisteriin tehtyjen merkintöjen pätevyyteen.

3. Sen estämättä, mitä 2 kappaleessa määrätään, riita-asiaa ei rajata tämän yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle, jos 2 kappaleen nojalla soveltamisalan ulkopuolelle rajattu asia tulee esiin ainoastaan esikysymyksenä eikä oikeudenkäynnin kohteena. Erityisesti riita-asia ei jää yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle vain sillä perusteella, että soveltamisalan ulkopuolelle 2 kappaleen nojalla rajattu asia tulee esiin vastineessa, jollei kyseinen asia ole oikeudenkäynnin kohteena.

4. Tätä yleissopimusta ei sovelleta välimiesmenettelyyn ja vastaavanlaisiin menettelyihin.

5. Riita-asiaa ei rajata tämän yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle vain sillä perusteella, että valtio, hallitus, valtion laitos tai valtiota edustava henkilö on siinä asianosaisena.

6. Tämän yleissopimuksen määräykset eivät vaikuta valtioiden tai kansainvälisten järjestöjen taikka niiden omaisuuteen liittyviin erioikeuksiin ja vapauksiin.

3 artikla

Yksinomaiset oikeuspaikkasopimukset

Tässä yleissopimuksessa

a) ’yksinomaisella oikeuspaikkasopimuksella’ tarkoitetaan kahden tai useamman osapuolen välillä tehtyä sopimusta, joka täyttää c kohdan vaatimukset ja jossa nimetään yhden sopimusvaltion tuomioistuimet tai yhden sopimusvaltion yksi tai useampi tietty tuomioistuin ratkaisemaan tietystä oikeussuhteesta syntyneitä taikka mahdollisesti syntyviä riitoja rajaten pois kaikkien muiden tuomioistuinten toimivallan;

b) oikeuspaikkasopimusta, jossa nimetään yhden sopimusvaltion tuomioistuimet tai yhden sopimusvaltion yksi tai useampi yksilöity tuomioistuin, pidetään yksinomaisena, jos osapuolet eivät ole nimenomaisesti toisin sopineet;

c) yksinomainen oikeuspaikkasopimus on tehtävä tai vahvistettava

i) kirjallisesti; tai

ii) millä tahansa muulla tiedonvälityskeinolla, jonka kautta tiedot ovat saatavilla siten, että niitä voidaan myöhemmin tarkastella;

d) yksinomaista oikeuspaikkasopimusta, joka muodostaa sopimuksen osan, pidetään itsenäisenä, varsinaisen sopimuksen muista ehdoista riippumattomana sopimuksena. Yksinomaisen oikeuspaikkasopimuksen pätevyyttä ei voida riitauttaa vain sillä perusteella, ettei varsinainen sopimus ole pätevä.

4 artikla

Muut määritelmät

1. ’Tuomiolla’ tarkoitetaan tässä yleissopimuksessa jokaista sopimusvaltion tuomioistuimen pääasiassa antamaa asiaratkaisua riippumatta siitä, kutsutaanko sitä tuomioksi, päätökseksi, täytäntöönpanomääräykseksi vai joksikin muuksi, samoin kuin oikeudenkäyntikuluja koskevaa tuomioistuimen (tai sen virkamiehen) päätöstä edellyttäen, että ratkaisu liittyy pääasiassa annettuun asiaratkaisuun, joka voidaan tunnustaa tai panna täytäntöön tämän yleissopimuksen nojalla. Väliaikainen turvaamistoimi ei ole tuomio.

2. Tätä yleissopimusta sovellettaessa yhteisöllä tai henkilöllä, joka ei ole luonnollinen henkilö, katsotaan olevan asuinpaikka valtiossa,

a) jossa sillä on sääntömääräinen kotipaikka;

b) jonka lain mukaisesti se on perustettu tai muodostettu;

c) jossa sillä on keskushallinto; tai

d) jossa sillä on pääasiallinen toimipaikka.

II LUKU

TOIMIVALTA

5 artikla

Sovitun tuomioistuimen toimivalta

1. Yksinomaisessa oikeuspaikkasopimuksessa nimetyllä sopimusvaltion tuomioistuimella tai tuomioistuimilla on toimivalta ratkaista riita, johon oikeuspaikkasopimusta sovelletaan, jollei oikeuspaikkasopimus ole mitätön kyseisen valtion lain mukaan.

2. Tuomioistuin, joka on 1 kappaleen mukaan toimivaltainen, ei saa kieltäytyä käyttämästä toimivaltaa sillä perusteella, että riita olisi ratkaistava toisen valtion tuomioistuimessa.

3. Edellä olevat kappaleet eivät vaikuta sääntöihin, jotka koskevat

a) asiaperusteista toimivaltaa tai vaatimuksen arvoon perustuvaa toimivaltaa;

b) sopimusvaltion sisäistä tuomioistuinten toimivaltajakoa. Jos asian siirtäminen on sovitun tuomioistuimen harkintavallassa, asianosaisten tekemä valinta on kuitenkin otettava asianmukaisella tavalla huomioon.

6 artikla

Muun kuin sovitun tuomioistuimen velvollisuudet

Muun sopimusvaltion tuomioistuimen kuin sovitun tuomioistuimen on lykättävä riita-asian käsittelyä tai jätettävä se tutkimatta, jos asiaan sovelletaan yksinomaista oikeuspaikkasopimusta, jollei

a) oikeuspaikkasopimus ole sovitun tuomioistuimen valtion lain mukaan mitätön;

b) toinen osapuoli ole ollut kelpoinen tekemään oikeuspaikkasopimusta sen valtion lain mukaan, jonka tuomioistuimessa kanne on nostettu;

c) oikeuspaikkasopimuksen toimeenpaneminen johtaisi ilmeiseen epäoikeudenmukaisuuteen tai olisi selkeästi vastoin sen valtion oikeusjärjestyksen perusteita, jonka tuomioistuimessa kanne on nostettu;

d) oikeuspaikkasopimusta voida kohtuudella toimeenpanna poikkeuksellisista syistä, joihin osapuolet eivät voi vaikuttaa; tai

e) sovittu tuomioistuin ole päättänyt olla käsittelemättä riita-asiaa.

7 artikla

Väliaikaiset turvaamistoimet

Tätä yleissopimusta ei sovelleta väliaikaisiin turvaamistoimiin. Tämä yleissopimus ei estä sopimusvaltion tuomioistuinta hyväksymästä, hylkäämästä tai peruuttamasta väliaikaisia turvaamistoimia. Yleissopimus ei myöskään vaikuta siihen, voiko asianosainen pyytää tällaisia toimia, eikä tuomioistuimen velvollisuuteen hyväksyä, hylätä tai peruuttaa väliaikainen turvaamistoimi.

III LUKU

TUNNUSTAMINEN JA TÄYTÄNTÖÖNPANO

8 artikla

Tunnustaminen ja täytäntöönpano

1. Yksinomaisessa oikeuspaikkasopimuksessa nimetyn sopimusvaltion tuomioistuimen antama tuomio tunnustetaan ja pannaan täytäntöön muissa sopimusvaltioissa tämän luvun mukaisesti. Tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä ainoastaan tässä yleissopimuksessa määrätyillä perusteilla.

2. Tuomioistuimen tuomiota ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa uudelleen tutkittavaksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asian tutkimista siltä osin kuin se on tarpeen tämän luvun määräysten soveltamiseksi. Pyynnön vastaanottanut tuomioistuin on sidottu niihin tosiseikkoihin, joihin tuomiovaltion tuomioistuin on perustanut toimivaltansa, jollei annettu tuomio ole yksipuolinen.

3. Tuomio tunnustetaan ainoastaan, jos se on voimassa tuomiovaltiossa, ja pannaan täytäntöön ainoastaan, jos se on täytäntöönpanokelpoinen tuomiovaltiossa.

4. Tunnustamista tai täytäntöönpanoa voidaan lykätä tai siitä voidaan kieltäytyä, jos tuomioon on haettu muutosta tuomiovaltiossa tai jos varsinaisen muutoksenhaun määräaika ei ole päättynyt. Kieltäytyminen ei estä esittämästä tuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa koskevaa hakemusta myöhemmin.

5. Tätä artiklaa sovelletaan myös sopimusvaltion tuomioistuimen antamaan tuomioon, joka on annettu sen jälkeen kun asia on 5 artiklan 3 kappaleen mukaisesti siirretty sovitusta sopimusvaltion tuomioistuimesta tuomion antaneeseen tuomioistuimeen. Jos asian siirtäminen toiseen tuomioistuimeen on ollut sovitun tuomioistuimen harkintavallassa, voidaan tuomion tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta kuitenkin kieltäytyä sen kohdistuessa asianosaiseen, joka kohtuullisessa ajassa on vastustanut asian siirtämistä tuomiovaltiossa.

9 artikla

Tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta kieltäytyminen

Tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos

a) oikeuspaikkasopimus on ollut mitätön sovitun tuomioistuimen valtion lain mukaan, jollei sovittu tuomioistuin ole todennut oikeuspaikkasopimusta päteväksi;

b) osapuolelta on puuttunut kelpoisuus tehdä oikeuspaikkasopimus sen valtion lain mukaan, jossa tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään;

c) haastehakemus tai vastaava asiakirja, joka sisältää vaatimuksen keskeiset osat,

i) on jätetty antamatta vastaajalle tiedoksi riittävän ajoissa ja siten, että hän olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa, jollei vastaaja ole osallistunut oikeuskäsittelyyn ja vastannut kanteeseen riitauttamatta tiedoksiantoa tuomion antaneessa tuomioistuimessa, edellyttäen, että tiedoksiannon riitauttaminen oli sallittua tuomiovaltion lain mukaan; tai

ii) on annettu vastaajalle tiedoksi pyynnön vastaanottaneessa valtiossa tavalla, joka on vastoin pyynnön vastaanottaneessa valtiossa asiakirjojen tiedoksiantoon sovellettavia perusperiaatteita;

d) tuomio on saatu prosessipetoksella;

e) tunnustaminen tai täytäntöönpano olisi selvästi vastoin pyynnön vastaanottaneen valtion oikeusjärjestyksen perusteita, mukaan lukien tilanteet, joissa tuomioon johtanut yksittäinen oikeudenkäynti on ollut ristiriidassa kyseisen valtion oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin perusperiaatteiden kanssa;

f) tuomio on ristiriidassa pyynnön vastaanottaneessa valtiossa samojen asianosaisten välisessä riidassa annetun tuomion kanssa; tai

g) tuomio on ristiriidassa toisessa valtiossa samaa asiaa koskevan ja samojen asianosaisten välillä aikaisemmin annetun tuomion kanssa, edellyttäen, että aikaisempi tuomio täyttää ne edellytykset, jotka ovat tarpeen sen tunnustamiseksi pyynnön vastaanottaneessa valtiossa.

10 artikla

Esikysymykset

1. Jos 2 artiklan 2 kappaleen tai 21 artiklan nojalla soveltamisalan ulkopuolelle rajattu asia on tullut esiin esikysymyksenä, esikysymystä koskevaa ratkaisua ei tunnusteta eikä panna täytäntöön tämän yleissopimuksen nojalla.

2. Tuomion tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos ja siltä osin kuin tuomio perustui ratkaisuun asiassa, joka on 2 artiklan 2 kappaleen nojalla rajattu yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

3. Jos kyseessä on ratkaisu, joka koskee muuta immateriaalioikeuksiin kuuluvaa oikeutta kuin tekijänoikeuksia tai niiden lähioikeuksia, voidaan tuomion tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta kuitenkin kieltäytyä tai sitä voidaan lykätä edellä olevan kappaleen nojalla ainoastaan, kun

a) kyseinen ratkaisu on ristiriidassa sellaisen tuomion tai asiassa toimivaltaisen viranomaisen tekemän päätöksen kanssa, joka on annettu valtiossa, jonka lain mukaan immateriaalioikeus syntyi; tai

b) kyseisessä valtiossa on vireillä immateriaalioikeuden pätevyyttä koskeva oikeudenkäynti.

4. Tuomion tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos ja siltä osin kuin tuomio perustui ratkaisuun asiassa, joka on rajattu yleissopimuksen soveltamisalan

ulkopuolelle selityksen nojalla, jonka pyynnön vastaanottanut valtio on antanut 21 artiklan mukaisesti.

11 artikla

Vahingonkorvaukset

1. Tuomion tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos ja siltä osin kuin tuomiossa määrätään sellaisesta vahingonkorvauksesta, mukaan lukien ennalta ehkäisevässä tarkoituksessa tai rangaistuksena määrätty vahingonkorvaus, joka ei korvaa asianosaisen todellista menetystä tai vahinkoa.

2. Tuomioistuimen, jolle pyyntö on osoitettu, on otettava huomioon, onko ja miltä osin tuomion antaneen tuomioistuimen määräämällä vahingonkorvauksella tarkoitus kattaa oikeudenkäyntiin liittyvät kulut ja kustannukset.

12 artikla

Sovinnot

Sovinto, jonka yksinomaisessa oikeuspaikkasopimuksessa nimetty sopimusvaltion tuomioistuin on vahvistanut tai joka on tehty kyseisessä tuomioistuimessa oikeudenkäynnin aikana ja joka on täytäntöönpanokelpoinen tuomiovaltiossa samoin edellytyksin kuin tuomio, pannaan tämän yleissopimuksen nojalla täytäntöön samoin edellytyksin kuin tuomio.

13 artikla

Toimitettavat asiakirjat

1. Tuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa hakevan asianosaisen on toimitettava seuraavat asiakirjat:

a) täydellinen ja oikeaksi todistettu jäljennös tuomiosta;

b) yksinomainen oikeuspaikkasopimus, sen oikeaksi todistettu jäljennös tai muu todiste sen olemassaolosta;

c) jos asiassa on annettu yksipuolinen tuomio, alkuperäinen asiakirja tai oikeaksi todistettu jäljennös asiakirjasta, jossa osoitetaan, että haastehakemus tai muu vastaava asiakirja on annettu tiedoksi poisjääneelle asianosaiselle;

d) asiakirjat, jotka ovat tarpeen sen osoittamiseksi, että tuomio on voimassa, tai tarvittaessa, että se on täytäntöönpanokelpoinen tuomiovaltiossa;

e) edellä 12 artiklassa tarkoitetussa tapauksessa tuomiovaltion tuomioistuimen antama todistus, jonka mukaan sovinto tai osa siitä on täytäntöönpanokelpoinen tuomiovaltiossa samoin edellytyksin kuin tuomio.

2. Jos tuomion ehdot ovat sellaiset, ettei pyynnön vastaanottanut tuomioistuin voi tarkistaa, onko tämän luvun edellytyksiä noudatettu, tuomioistuin voi vaatia tarpeelliseksi katsomansa asiakirjat.

3. Tuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa koskevaan hakemukseen voidaan liittää tuomiovaltion tuomioistuimen (tai sen virkamiehen) antama asiakirja, joka on laadittu Haagin kansainvälisen yksityisoikeuden konferenssin suosittaman ja julkaiseman kaavan mukaisesti.

4. Jos tässä artiklassa tarkoitetut asiakirjat on laadittu muulla kuin pyynnön vastaanottaneen valtion virallisella kielellä, niihin on liitettävä oikeaksi todistettu käännös viralliselle kielelle, jollei pyynnön vastaanottaneen valtion laissa toisin säädetä.

14 artikla

Menettely

Tuomion tunnustamista, täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista tai täytäntöönpantavaksi kirjaamista ja tuomion täytäntöönpanoa koskevaan menettelyyn sovelletaan pyynnön vastaanottaneen valtion lakia, jollei tässä yleissopimuksessa toisin määrätä. Pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen on toimittava viivytyksettä.

15 artikla

Erotettavuus

Tuomion erotettavissa oleva osa on tunnustettava tai pantava täytäntöön, jos kyseisen osan tunnustamista tai täytäntöönpanoa haetaan tai jos ainoastaan osa tuomiosta voidaan tämän yleissopimuksen mukaisesti tunnustaa tai panna täytäntöön.

IV LUKU

YLEISET MÄÄRÄYKSET

16 artikla

Siirtymämääräykset

1. Tätä yleissopimusta sovelletaan yksinomaisiin oikeuspaikkasopimuksiin, jotka on tehty sen jälkeen kun yleissopimus on tullut voimaan siinä valtiossa, jossa sovittu tuomioistuin sijaitsee.

2. Tätä yleissopimusta ei sovelleta oikeudenkäynteihin, jotka on pantu vireille ennen kuin yleissopimus on tullut voimaan siinä valtiossa, jonka tuomioistuimessa kanne on nostettu.

17 artikla

Vakuutus- ja jälleenvakuutussopimukset

1. Vakuutus- tai jälleenvakuutussopimuksiin liittyviä oikeudenkäyntejä ei rajata tämän yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle sillä perusteella, että vakuutus- tai jälleenvakuutussopimus koskee asiaa, johon yleissopimusta ei sovelleta.

2. Vakuutus- tai jälleenvakuutussopimukseen perustuvaa vastuuta koskevan tuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa ei saa rajoittaa eikä siitä saa kieltäytyä sillä perusteella, että kyseisen sopimuksen mukaiseen korvausvastuuseen sisältyy velvollisuus korvata vakuutetun tai jälleenvakuutetun

a) vahinko asiassa, joka ei kuulu tämän yleissopimuksen soveltamisalaan; tai

b) tuomittu vahingonkorvaus, jonka osalta 11 artikla saattaisi tulla sovellettavaksi.

18 artikla

Vapautus laillistamisesta

Kaikki tämän yleissopimuksen mukaisesti välitetyt tai toimitetut asiakirjat on vapautettava laillistamisesta tai muusta vastaavasta muodollisuudesta, myös apostille-todistuksesta.

19 artikla

Toimivallan rajoittamista koskevat selitykset

Valtio voi antaa selityksen, jonka mukaan sen tuomioistuimet voivat kieltäytyä ratkaisemasta riitoja, joihin sovelletaan yksinomaista oikeuspaikkasopimusta, jos kyseisen valtion ja asianosaisten tai riidan välillä ei ole muuta yhteyttä kuin sovitun tuomioistuimen sijainti.

20 artikla

Tunnustamisen ja täytäntöönpanon rajoittamista koskevat selitykset

Valtio voi antaa selityksen, jonka mukaan sen tuomioistuimet voivat kieltäytyä tunnustamasta tai panemasta täytäntöön toisen sopimusvaltion tuomioistuimen antamaa tuomiota, jos asianosaisten asuinpaikka oli pyynnön vastaanottaneessa valtiossa ja heidän välinen oikeussuhde ja kaikki muut riidan kannalta merkitykselliset seikat kuin sovitun tuomioistuimen sijainti liittyivät ainoastaan pyynnön vastaanottaneeseen valtioon.

21 artikla

Erityisiä oikeudenaloja koskevat selitykset

1. Jos valtiolla on vahvat perusteet olla soveltamatta tätä yleissopimusta erityiseen oikeudenalaan, se voi antaa selityksen, jonka mukaan se ei sovella yleissopimusta kyseiseen oikeudenalaan. Selityksen antava valtio varmistaa, ettei selitys ole tarpeettoman laaja ja että soveltamisalan ulkopuolelle rajattu oikeudenala määritellään selvästi ja täsmällisesti.

2. Yleissopimusta ei sovelleta kyseisen oikeudenalan osalta

a) selityksen antaneessa sopimusvaltiossa;

b) muissa sopimusvaltioissa, jos yksinomaisessa oikeuspaikkasopimuksessa on nimetty selityksen antaneen valtion tuomioistuimet tai sen yksi tai useampi yksilöity tuomioistuin.

22 artikla

Muita kuin yksinomaisia oikeuspaikkasopimuksia koskevat vastavuoroiset selitykset

1. Sopimusvaltio voi antaa selityksen, jonka mukaan sen tuomioistuimet tunnustavat ja panevat täytäntöön muiden sopimusvaltioiden sellaisten tuomioistuinten tuomiot, jotka on nimetty kahden tai useamman osapuolen välillä tehdyssä oikeuspaikkasopimuksessa, joka täyttää 3 artiklan c kohdan vaatimukset ja jossa nimetään yhden tai useamman sopimusvaltion tuomioistuin tai tuomioistuimet ratkaisemaan tietystä oikeussuhteesta syntyneitä taikka mahdollisesti syntyviä riitoja (muu kuin yksinomainen oikeuspaikkasopimus).

2. Kun tällaisen selityksen antaneessa sopimusvaltiossa annetun tuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään toisessa sopimusvaltiossa, joka on myös antanut tällaisen selityksen, tuomio on tunnustettava ja pantava täytäntöön tämän yleissopimuksen mukaisesti, jos

a) tuomion antanut tuomioistuin on nimetty muussa kuin yksinomaisessa oikeuspaikkasopimuksessa;

b) mikään muu tuomioistuin, jossa oikeudenkäynti voitaisiin panna vireille muun kuin yksinomaisen oikeuspaikkasopimuksen mukaisesti, ei ole antanut tuomiota eikä samojen asianosaisten välillä ole vireillä oikeudenkäyntiä samassa asiassa missään tällaisessa tuomioistuimessa; ja

c) tuomion antanut tuomioistuin on tuomioistuin, jossa kanne on ensin nostettu.

23 artikla

Yhdenmukainen tulkinta

Tätä yleissopimusta tulkittaessa on otettava huomioon sen kansainvälinen luonne sekä tarve edistää sen yhdenmukaista soveltamista.

24 artikla

Yleissopimuksen toimivuuden tarkastelu

Haagin kansainvälisen yksityisoikeuden konferenssin pääsihteeri toteuttaa säännöllisin väliajoin järjestelyjä, joiden tarkoituksena on

a) tarkastella tämän yleissopimuksen toimivuutta, mahdolliset selitykset mukaan lukien; ja

b) arvioida, onko tämän yleissopimuksen muuttaminen tarpeen.

25 artikla

Usean oikeusjärjestelmän valtiot

1. Jos sopimusvaltiossa on tässä yleissopimuksessa mainituissa asioissa voimassa kaksi tai useampia sen eri hallinnollisilla alueilla sovellettavia oikeusjärjestelmiä,

a) viittauksella valtion lakiin tai menettelyihin tarkoitetaan soveltuvin osin asianomaisen hallinnollisen alueen voimassa olevaa lakia tai menettelyjä;

b) viittauksella asuinpaikkaan jossakin valtiossa tarkoitetaan soveltuvin osin asuinpaikkaa asianomaisella hallinnollisella alueella;

c) viittauksella valtion tuomioistuimeen tai tuomioistuimiin tarkoitetaan soveltuvin osin asianomaisen hallinnollisen alueen tuomioistuinta tai tuomioistuimia;

d) viittauksella liittymään johonkin valtioon tarkoitetaan soveltuvin osin liittymää asianomaiseen hallinnolliseen alueeseen.

2. Sen estämättä, mitä edellisessä kappaleessa määrätään, sopimusvaltio, jossa on kaksi tai useampi hallinnollinen alue, joilla sovelletaan eri oikeusjärjestelmiä, ei ole velvollinen soveltamaan tätä yleissopimusta tilanteissa, jotka liittyvät ainoastaan näihin hallinnollisiin alueisiin.

3. Tuomioistuin, joka sijaitsee hallinnollisella alueella sellaisessa sopimusvaltiossa, jossa on kaksi tai useampi hallinnollinen alue, joilla sovelletaan eri oikeusjärjestelmiä, ei ole velvollinen tunnustamaan tai panemaan täytäntöön toisessa sopimusvaltiossa annettua tuomiota ainoastaan sen perusteella, että tuomio on tunnustettu tai pantu täytäntöön saman sopimusvaltion toisella hallinnollisella alueella tämän yleissopimuksen mukaan.

4. Tätä artiklaa ei sovelleta alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestöön.

26 artikla

Suhde muihin kansainvälisiin asiakirjoihin

1. Tätä yleissopimusta on mahdollisuuksien mukaan tulkittava siten, että sen katsotaan olevan yhteensopiva muiden sopimusvaltioiden osalta voimassa olevien valtiosopimusten kanssa riippumatta siitä, onko ne tehty ennen tätä yleissopimusta vai sen jälkeen.

2. Tämä yleissopimus ei vaikuta valtiosopimuksen soveltamiseen sopimusvaltiossa, riippumatta siitä, onko valtiosopimus tehty ennen tätä yleissopimusta vai sen jälkeen, jos yhdelläkään asianosaisella ei ole asuinpaikkaa sopimusvaltiossa, joka ei ole valtiosopimuksen sopimuspuoli.

3. Tämä yleissopimus ei vaikuta sellaisen valtiosopimuksen soveltamiseen sopimusvaltiossa, joka on tehty kyseisen sopimusvaltion osalta ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa, jos tämän yleissopimuksen soveltaminen olisi ristiriidassa niiden velvoitteiden kanssa, joita kyseisellä sopimusvaltiolla on muita kuin sopimusvaltiota kohtaan. Tätä kappaletta sovelletaan myös valtiosopimuksiin, joilla tarkistetaan tai korvataan valtiosopimus, joka on tehty ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa kyseisen sopimusvaltion osalta, paitsi siltä osin kuin tarkistaminen tai korvaaminen aiheuttaa uusia ristiriitaisuuksia tämän yleissopimuksen kanssa.

4. Tämä yleissopimus ei vaikuta valtiosopimuksen soveltamiseen sopimusvaltiossa riippumatta siitä, onko valtiosopimus tehty ennen tätä yleissopimusta vai sen jälkeen, jos pyydetään sellaisen sopimusvaltion tuomioistuimen antaman tuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa, joka on myös kyseisen valtiosopimuksen sopimuspuoli. Tuomiota ei kuitenkaan saa tunnustaa tai panna täytäntöön rajoitetummin kuin tässä yleissopimuksessa määrätään.

5. Tämä yleissopimus ei vaikuta sellaisen valtiosopimuksen soveltamiseen sopimusvaltiossa, jossa erityisen oikeudenalan osalta määrätään tuomioistuimen toimivallasta taikka tuomioiden tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta, vaikka se olisi tehty tämän yleissopimuksen jälkeen ja kaikki asianomaiset valtiot ovat tämän yleissopimuksen sopimuspuolia.

Tätä kappaletta sovelletaan ainoastaan jos sopimusvaltio on antanut tämän kappaleen nojalla valtiosopimusta koskevan selityksen. Jos tällainen selitys on annettu, muut sopimusvaltiot eivät ole velvollisia soveltamaan tätä yleissopimusta kyseiseen erityiseen oikeudenalaan siltä osin kuin ristiriitaa esiintyy, jos yksinomaisessa oikeuspaikkasopimuksessa nimetään selityksen antaneen sopimusvaltion tuomioistuimet tai yksi tai useampi yksilöity tuomioistuin.

6. Tämä yleissopimus ei vaikuta sen sopimuspuolena olevan alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön sääntöjen soveltamiseen riippumatta siitä, onko säännöt hyväksytty ennen tätä yleissopimusta vai sen jälkeen,

a) kun yhdenkään asianosaisen asuinpaikka ei ole sellaisessa sopimusvaltiossa, joka ei ole kyseisen alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön jäsenvaltio;

b) jos kyse on tuomioiden tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön jäsenvaltioiden välillä.

V LUKU

LOPPUMÄÄRÄYKSET

27 artikla

Allekirjoittaminen, ratifiointi, hyväksyminen tai liittyminen

1. Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten kaikille valtioille.

2. Tämän yleissopimuksen voimaantulo edellyttää, että allekirjoittajavaltiot ratifioivat tai hyväksyvät sen.

3. Tämä yleissopimus on avoinna liittymistä varten kaikille valtioille.

4. Ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjat talletetaan yleissopimuksen tallettajan, Alankomaiden kuningaskunnan ulkoasiainministeriön huostaan.

28 artikla

Epäyhtenäisiä oikeusjärjestelmiä koskevat selitykset

1. Jos valtiossa on kaksi tai useampi hallinnollinen alue, joilla tämän yleissopimuksen alaan kuuluvilla oikeudenaloilla sovelletaan eri oikeusjärjestelmiä, valtio voi allekirjoittaessaan, ratifioidessaan tai hyväksyessään tämän yleissopimuksen tai liittyessään siihen antaa selityksen, jonka mukaan tätä yleissopimusta sovelletaan kaikkiin sen hallinnollisiin alueisiin tai ainoastaan yhteen tai useampaan niistä, sekä milloin tahansa muuttaa tätä selitystä antamalla uuden selityksen.

2. Selitys on toimitettava tallettajalle, ja siinä on selvästi yksilöitävä hallinnolliset alueet, joihin yleissopimusta sovelletaan.

3. Jollei valtio anna tässä artiklassa tarkoitettua selitystä, yleissopimusta sovelletaan kyseisen valtion kaikkiin alueisiin.

4. Tätä artiklaa ei sovelleta alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestöön.

29 artikla

Alueelliset taloudellisen yhdentymisen järjestöt

1. Myös itsenäisten valtioiden perustama alueellinen taloudellisen yhdentymisen järjestö, jolla on toimivalta joillakin tai kaikilla tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla oikeudenaloilla, voi allekirjoittaa tai hyväksyä tämän yleissopimuksen tai liittyä siihen. Alueellisella taloudellisen yhdentymisen järjestöllä on tällöin sopimusvaltion oikeudet ja velvollisuudet siltä osin kuin sillä on toimivaltaa tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla oikeudenaloilla.

2. Alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön on tämän yleissopimuksen allekirjoittaessaan tai hyväksyessään taikka siihen liittyessään ilmoitettava tallettajalle kirjallisesti niistä tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista oikeudenaloista, joiden osalta kyseisen organisaation jäsenvaltiot ovat siirtäneet sille toimivallan. Järjestön on ilmoitettava tallettajalle viipymättä, jos toimivalta muuttuu siitä, mikä on ilmoitettu tämän kappaleen mukaisesti annetussa viimeisimmässä ilmoituksessa.

3. Alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön tallettamaa asiakirjaa ei oteta lukuun tämän yleissopimuksen voimaantulon määrittämiseksi, jollei alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestö anna 30 artiklan mukaista selitystä, etteivät sen jäsenvaltiot tule tämän yleissopimuksen sopimuspuoliksi.

4. Tämän yleissopimuksen viittaukset sopimusvaltioon tai valtioon koskevat, silloin kuin se on tarkoituksenmukaista, myös sellaista alueellista taloudellisen yhdentymisen järjestöä, joka on sen sopimuspuoli.

30 artikla

Alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön liittyminen ilman sen jäsenvaltioita

1. Alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestö voi allekirjoittaessaan tai hyväksyessään yleissopimuksen tai siihen liittyessään antaa selityksen, jonka mukaan sillä on toimivalta kaikilla yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla oikeudenaloilla ja sen jäsenvaltiot eivät tule tämän yleissopimuksen sopimuspuoliksi, vaan tulevat sidotuiksi siihen järjestön allekirjoittamisen, hyväksymisen tai liittymisen kautta.

2. Jos alueellinen taloudellisen yhdentymisen järjestö antaa selityksen 1 kappaleen mukaisesti, tämän yleissopimuksen viittaukset sopimusvaltioon tai valtioon koskevat, silloin kun se on tarkoituksenmukaista, myös järjestön jäsenvaltioita.

31 artikla

Voimaantulo

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta toisen 27 artiklassa tarkoitetun ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisesta.

2. Tämän jälkeen yleissopimus tulee voimaan

a) sellaisen valtion tai alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön osalta, joka ratifioi tai hyväksyy sen tai liittyy siihen myöhemmin, seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen

jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta kyseisen valtion ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymisasiakirjan tallettamisesta;

b) sellaisen hallinnollisen alueen osalta, jota yleissopimus on 28 artiklan 1 kappaleen mukaisesti ulotettu koskemaan, seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta kyseisessä artiklassa tarkoitetun selityksen antamisesta.

32 artikla

Selitykset

1. Edellä 19, 20, 21, 22 ja 26 artiklassa tarkoitetut selitykset voidaan antaa yleissopimuksen allekirjoittamisen, ratifioinnin tai hyväksymisen tai siihen liittymisen yhteydessä tai milloin tahansa sen jälkeen, ja muuttaa tai peruuttaa milloin tahansa.

2. Selityksistä sekä niiden muutoksista ja peruutuksista on ilmoitettava tallettajalle.

3. Allekirjoittamisen, ratifioinnin, hyväksymisen tai liittymisen yhteydessä annettu selitys tulee voimaan sinä päivänä, jona tämä yleissopimus tulee voimaan asianomaisen valtion osalta.

4. Myöhemmin annettu selitys sekä sen muutos tai peruutus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona tallettaja on vastaanottanut ilmoituksen.

5. Edellä 19, 20, 21 ja 26 artiklan mukaista selitystä ei sovelleta ennen sen voimaantuloa tehtyihin oikeuspaikkasopimuksiin.

33 artikla

Irtisanominen

1. Tämä yleissopimus irtisanotaan tallettajalle annettavalla kirjallisella ilmoituksella. Irtisanominen voidaan sellaisessa sopimusvaltiossa, jossa on useampi oikeusjärjestelmä, rajoittaa koskemaan vain tiettyjä hallinnollisia alueita.

2. Irtisanominen tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kaksitoista kuukautta siitä, kun tallettaja on vastaanottanut ilmoituksen. Jos ilmoituksessa on yksilöity tätä pidempi aika irtisanomisen voimaantulolle, irtisanominen tulee voimaan tämän pidemmän ajanjakson kuluttua siitä, kun tallettaja on vastaanottanut ilmoituksen.

34 artikla

Tallettajan ilmoitukset

Tallettajan on ilmoitettava Haagin kansainvälisen yksityisoikeuden konferenssin jäsenille sekä muille valtioille ja alueellisille taloudellisen yhdentymisen järjestöille, jotka ovat 27, 29 ja 30 artiklan mukaisesti allekirjoittaneet, ratifioineet tai hyväksyneet yleissopimuksen taikka liittyneet siihen,

a) edellä 27, 29 ja 30 artiklassa tarkoitetuista allekirjoittamisista, ratifioinneista, hyväksymisistä ja liittymisistä;

b) päivämäärästä, jona tämä yleissopimus tulee voimaan 31 artiklan mukaisesti;

c) edellä 19, 20, 21, 22, 26, 28, 29 ja 30 artiklassa tarkoitetuista ilmoituksista, selityksistä, muutoksista ja peruutuksista;

d) 33 artiklassa tarkoitetuista irtisanomisista.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

Tehty Haagissa 30 päivänä kesäkuuta 2005 englannin ja ranskan kielellä, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset, yhtenä kappaleena, joka talletetaan Alankomaiden kuningaskunnan hallituksen arkistoon ja josta toimitetaan oikeaksi todistettu jäljennös diplomaattiteitse kaikille valtioille, jotka olivat Haagin kansainvälisen yksityisoikeuden konferenssin jäseniä sen 20. istuntoa pidettäessä, sekä mainittuun istuntoon osallistuneille valtioille.

LIITE II

Oikeuspaikkasopimuksista tehdyn yleissopimuksen 21 artiklan mukaisesti annettu Euroopan unionin selitys

1. Euroopan unioni antaa yleissopimuksen 21 artiklan mukaisesti selityksen, jonka mukaan se ei jäljempänä mainituin poikkeuksin sovella yleissopimusta vakuutussopimuksiin.

2. Tätä selitystä ei sovelleta silloin, kun

a) oikeuspaikkasopimus on tehty riidan syntymisen jälkeen, tai

b) oikeuspaikkasopimuksen ovat keskenään tehneet vakuutuksenottaja ja vakuutuksenantaja, joiden kummankin kotipaikka tai asuinpaikka oli sopimusta tehtäessä samassa valtiossa, ja sopimuksessa on sovittu tuon valtion tuomioistuinten toimivallasta myös sen tapauksen varalta, että vahinko sattuu ulkomailla, jollei sellainen sopimus ole tuon valtion lain mukaan kielletty, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yleissopimuksen 1 artiklan 2 kappaleen soveltamista, tai

c) oikeuspaikkasopimus liittyy vakuutussopimukseen, joka koskee yhtä tai useampaa 3 kohdassa tarkoitettua suurta riskiä.

3. Edellä 2 kohdan c alakohdassa tarkoitetut suuret riskit kattavat liikenteeseen (ilma-alukset, alukset, raitioliikenne ja kuljetettava tavara) liittyvät riskit, luotto- ja takausriskit sekä muut riskit, jolloin vakuutuksenottaja on tietyn kokoinen yritys, kuten 4 kohdassa todetaan.
4. Edellä 3 kohdassa tarkoitetut riskit ovat seuraavat:

1) menetys tai vahinko, joka aiheutuu

   a) merialuksille, rannikon ulkopuolella tai avomerellä oleville rakenteille tai ilma-aluksille niiden käyttämisestä kaupalliseen tarkoitukseen;

   b) kuljetettavalle tavaralle, ei kuitenkaan matkustajien matkatavaroille, kun kuljetus tapahtuu yksinomaan tai osaksi sellaisilla aluksilla tai ilma-aluksilla;

2) vastuu, joka aiheutuu (ei kuitenkaan matkustajien henkilövahingoista tai heidän matkatavaroilleen aiheutuneesta vahingosta tai menetyksestä)

   a) edellä 1 alakohdan a alakohdassa tarkoitettujen aluksien, rakenteiden tai ilma-alusten käyttämisestä tai operoinnista, jolleivät tuomioistuimen toimivaltaa koskevat sopimukset ole tällaisen riskin vakuuttamista koskevissa asioissa kiellettyjä tämän yleissopimuksen sitoman, ilma-aluksen rekisteröineen valtion lain mukaan;

   b) menetyksestä tai vahingosta, jonka tavara on 1 alakohdan b alakohdassa tarkoitetun kuljetuksen aikana aiheuttanut;

3) taloudellinen menetys, joka liittyy 1 alakohdan a alakohdassa tarkoitettujen alusten, rakenteiden tai ilma-alusten käyttämiseen tai operointiin, erityisesti rahdin tai alusvuokran menetys;

4) riski, joka liittyy johonkin 1–3 alakohdassa mainittuun riskiin;

5) riippumatta siitä, mitä 1–4 alakohdassa säädetään, kaikki seuraavat suuret riskit:

   a) rautateiden liikkuvalle kalustolle aiheutuvat vahingot tai tappiot;

   b) ilma-aluksille aiheutuvat vahingot tai tappiot;

   c) joki-, kanava-, järvi- ja merialuksille aiheutuvat vahingot tai tappiot;

d) kauttakuljetettaville tavaroille tai matkatavaroille kuljetustavasta riippumatta aiheutuvat vahingot tai tappiot;

e) vastuu, joka aiheutuu ilma-alusten käyttämisestä (mukaan luettuna rahdinkuljettajan vastuu);

f) vastuu, joka aiheutuu meri-, järvi-, joki- tai kanava-alusten käyttämisestä (mukaan luettuna rahdinkuljettajan vastuu);

g) luotto- tai takausriskit silloin, kun vakuutuksenottaja on ammatillisesti mukana teollisessa tai kaupallisessa toiminnassa tai jossakin vapaassa ammatissa ja riskit liittyvät tällaiseen toimintaan;

h) vakuutuksenottaja on tietyn kokoinen yritys:

- maa-ajoneuvoille (mukaan luettuina moottoriajoneuvot) aiheutuvat tappiot tai vahingot;
- tulipalosta, räjähdyksestä, luonnonvoimista (mukaan luettuna myrsky), ydinvoimasta, maan vajoamisesta, raesateesta, hallasta tai varkaudesta omaisuudelle aiheutuvat tappiot tai vahingot;
- vastuu, joka aiheutuu maalla käytettävien moottoriajoneuvojen käytöstä (mukaan lukien rahdinkuljettajan vastuu);
- erilaiset taloudelliset tappiot, jotka aiheutuvat työllisyysriskeistä, tulojen menetyksestä (yleinen), huonosta säästä, etuuksien menetyksestä, jatkuvista yleiskuluista, ennakoimattomista liikekuluista, markkina-arvon laskusta, vuokran tai tulojen menetyksestä, muista epäsuorista liiketappioista, muista ei-kaupallisista taloudellisista tappioista tai muunlaisista taloudellisista tappioista.

5. Kun 5 alakohdan h alakohdassa todetaan, että vakuutuksenottaja on tietyn kokoinen yritys, sillä tarkoitetaan, että vakuutuksenottaja ylittää ainakin kaksi seuraavien arviointiperusteiden rajoista:

- taseen loppusumma on 6,2 miljoonaa euroa;
- nettoliikevaihto on 12,8 miljoonaa euroa;
- työntekijöitä tilikauden aikana on keskimäärin 250.